

Enerji'de %100 Bağımlılığa Doğru..

Elk. Müh. H. Avni Gündüz
havni.gunduz@emo.org.tr

Meclis tatile girmeden hemen önce çok büyük bir hızla görüşülen ve TBMM tarafından kabul edilip Cumhurbaşkanınca onaylanan ve 12.7.2012 tarih ve 28351 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan torba yasa ile yapılan enerji ile ilgili düzenlenmeler, çok uzak olmayan bir gelecekte enerjide %100 dışarıya bağımlı olacağımızın habercisidir.

Yasa değişikliği ile:

-Kamunun elindeki linyit sahalarının özelleştirilmesi

- Elektrik dağıtım şirketlerinin her türlü denetimini ETKB'nin, bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarına yetki devri suretiyle veya yetkilendireceği denetim şirketlerine hizmet satın almak suretiyle yaptırabileceği,

-Elektrik üretimi yapılan tesislerin lisansı kapsamındaki inceleme ve denetiminin EPDK tarafından veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılması ve denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi hususları yer alıyor.

Yasalaşan madde aşağıdadır;

"MADDE 16 - 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20 - 2840 sayılı Kanuna ekli listedeki linyit ruhsatları

ile daha sonra bu sahalarla birleştirilmek suretiyle 2840 sayılı Kanun kapsamına dahil olan linyit sahaları, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanuna göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından özelleştirilir."

Yasadaki değişiklik ile Üretim ve Dağıtım şirketlerinin denetimi de yetkilendirilecek denetim şirketleri eliyle yaptırılacaktır. Yani, üretim ve dağıtım özel, denetim de özel. Ülkemizde bunun sonucunun ne olabileceğini kestirmek her halde çok zor olmamalıdır. Madde aşağıdaki şekilde yayınlanmıştır.

"MADDE 22 - 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin sekizinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan özelleştirme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme ile yatırım plânlaması ve uygulamasında onay ve değişiklik yetkisi Kurula aittir. Kurul, hizmetin verilmesini sağlayacak yatırımların teklif edilmemesi halinde talep eder ve onaylanmış yatırımlar gerçekleştirilmediği takdirde lisans iptal edilerek yeniden ihale yapılır. Kanun kapsamında tanımlanan elektrik dağıtım şirketlerinin her türlü denetimi Bakan-

lık tarafından yapılır. Bakanlık bu denetimi bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarına yetki devri suretiyle veya yetkilendireceği denetim şirketlerine hizmet satın almak suretiyle yaptırabilir. Bu kapsamda düzenlenecek denetim raporları Kuruma bildirilir. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Kurul tarafından karara bağlanır. Denetim şirketlerinin nitelikleri, yetkilendirilmesi, seçimi, yetkili denetim şirketleri ve denetime tabi şirketlerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 31 - 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6/C maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun kapsamındaki üretim tesisleri ile elektrik üretimi yapılan diğer tesislerin lisansı kapsamındaki inceleme ve denetimi EPDK tarafından yapılır veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

Değişikliklerle yeni HES özelleştirilmeleri de var. Ancak değerlendire-

bileceğimiz en önemli madenlerden enerji santrallerinde yakıt olarak kullandığımız linyitlerin özelleştirilmesi, zamanla bu sahaların yabancıların eline geçmesine neden olacağından TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODA'sının "Kamunun elindeki linyit sahalarının özelleştirilmesini öngören yasal düzenlemenin geri gönderilmesi" için Cumhurbaşkanına 10.7.2012 tarihinde yazılı çağrı yaptı.

Mektupda;

(...Enerji, tüm toplumu ilgilendirdiği gibi ülkemizin geleceğini de ilgilendiren bir sektör olması itibarıyla stratejik bir öneme sahiptir. 1974 petrol krizi sürecinde ülkemizin elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamak üzere linyit sahalarının ruhsatları birleştirilmiş ve havza haline getirilmiştir. Devlet; 2172 sayılı yasayla ruhsatları uhdesine almış, havza madenciliği yaparak ve elektrik santralleri kurarak enerji krizini aşmıştır. Bugüne kadar da ülkemizin ihtiyacı olan enerjinin önemli bir bölümü yerli kaynağımız olan linyit rezervlerimizden sağlanmaya devam etmektedir.

Yerli bir kaynağımızın özelleştirilmesi, dünyadaki gelişmeler dikkate alındığında çok büyük olasılıkla bu kaynağımızın uluslar arası şirketlerin

eline geçmesi anlamına gelmektedir. Enerji ithalatımızın yüksek oranlara ulaştığı dikkate alındığında, bu durumun ülkemizin enerji arz güvenliği açısından sorun yaratacağı açıktır.....

...Bilimsel çalışmalar özelleştirmelerden sonra istihdamın düşüşüne ve ücretlerin azalışına dikkat çekmekle birlikte, ülkemiz özelleştirme uygulamalarından ortaya çıkan başka sonuçlar da, kamusal sermaye ve bilgi birikiminin, dışsal ekonomilerin yok olması, üretim seviyesini düşürerek devlet portföyünün karşılıksız boşaltılması, sendikal faaliyetlerin ve dolayısıyla üretim, iş güvenliği ve işçi sağlığı ile ilgili süreçlerin denetim dışı kalması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının belirgin ve keskin hale getirmesi gibi birçok olumsuz sonuçlar da gözlemlenmektedir.

..... Bir diğer olumsuz sonuç ise serbest piyasa ekonomisi, rekabet gibi beklentilerin yerine tıpkı çimento, sigara, petrokimya, petrol rafineri vb. sektörlerde olduğu gibi var olan devlet tekellerinin yerini yerli ya da yabancı tekelere bırakmasıdır.

Sonuç olarak 1980'lerin ikinci yarısından günümüze yapılan özelleştirme ihalelerinin tamamı, kamu-

yu ve yargı nezdinde tartışmalı hale gelmiş, özelleştirme uygulamaları yabancılaştırma ile eş anlamlı olarak algılanmaya başlanmıştır.

Özelleştirmeler, ekonominin düzelmesine, devletin gelir elde etmesine olanak sunmadığı gibi daha az hizmet, daha fazla külfet ve daha fazla vergi salmak olarak topluma dönmemektedir. Şimdiye kadar yapılan özelleştirmelerde bunlar yaşanmıştır. Hiç olmazsa devletin elinde kalan son iki maden olan bor madenleri ve termik santralleri besleyen 2840 sayılı yasanın ekinde listelenen linyit kömürü madenleri ve linyit havzaları özelleştirme sürecine kurban verilmemelidir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Yukarıda belirtilen gerekçelerle onayınıza sunulan yasanın bu doğrultuda değerlendirilmesini ve tekrar görüşülmek üzere iade edilmesini yüksek tensiplerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN

Yönetim Kurulu Başkanı)

Yasa hemen onaylandığından yazı kim bilir belki de okunmadı bile.. Ya yabancı veya yerli büyük sermaye gruplarının tekelleşmesine kolaylık sağlanıyor veya böyle bir tehlike görülüyor.

Naci Temeltaş Aramızdan Ayrıldı

1954-...

TMMOB'da 34 ve 35. dönemlerde Yönetim Kurulu Üyeliği yapan, EMO Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu'nda ise 2 dönem başkanlık olmak üzere 4 dönem görev alan Elektrik Mühendisi üyemiz Mehmet Naci Temeltaş 29 Temmuz 2012 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Mehmet Naci Temeltaş, 07.05.1954 tarihinde Elazığ'ın Maden İlçesi'nde doğdu. Evli ve 4 çocuk babası olan Temeltaş, 12.03.1979 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli kurum ve kuruluşlarda elektrik mühendisi olarak çalıştı. 1996-2011 tarihleri arasında serbest mühendislik müşavirlik hizmetleri yürüttü. Halen bir firmada Elektrik Mühendisi olarak çalışmaktaydı. TMMOB'da 34. ve 35. dönemlerde Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapan Naci Temeltaş, EMO Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu'nda ise 4 dönem; Yönetim Kurulu Üyeliği, Başkan Yardımcılığı ve Başkanlık görevlerinde bulundu. Ailesi başta olmak üzere, yakınlarına, TMMOB ve EMO camiasına başsağlığı dileriz.